

Restaurátorský průzkum a záměr

Včelí úl

Muzeum Šumavy Kašperské hory

MgA. David Blahout, Ph.D.

© 2024

1. Data památky

Dílo:	Včelí úl
Datace:	konec 19. až počátek 20. stol.
Autor:	neznámý
Lokalizace:	Muzeum Šumavy Kašperské hory
Materiál:	Borovicové dřevo, polychromie, sláma
Rozměry:	v 95 cm, š 76 cm, h 78 cm
Evid./restř./přír. č.:	4/84 (V550)

2. Údaje o akci

Vlastník:	Muzeum Šumavy Kašperské hory Náměstí 140, 341 92 Kašperské Hory
Rest. průzkum vypracoval:	akad. mal. rest. Miloslav Blahout J. Malého 1957, Písek 397 01
Číslo povolení MKČR:	11526/91

3. Popis památky

Jedná se o zdvojený včelí úl se zadními otevíracími dvířky, tzv. zadovák. Má zdobenou přední stranu - fasádu, ve spodní části se stylizovanými vraty a dveřmi, do kterých jsou zakomponována česna, dále je pak výše umístěna trojce oken s atikami, jejichž součástí jsou dvě očka, nad nimiž se nachází zdobená římsa, která tvoří základ velké atiky přes celou šíři fasády, se dvěma malými okénky na jejím středu. Barevnost jednotlivých částí architektury fasády je zastoupena bílou, žlutou, cihlově červenou, modrou a zelenou barvou. Boky a dvoukřídlá dvířka na zadní straně úlu jsou tvořeny rámovou konstrukcí vyplněnou svázanou slámou. Kovové prvky jsou zastoupeny u zadních dvířek panty, obrtlíky a čísly "1 a 2".

4. Popis stavu památky před restaurováním

Konstrukční spoje celé památky jsou nestabilní. U fasády vidíme, že jsou silně rozvolněné, některé prvky u vrat a oken chybí. U dveří, vrat a atiky identifikujeme tektonické trhliny. Barevnost jednotlivých prvků architektury je značně degradovaná a především ve spodní polovině fasády je silně zpráškovatělá. Slaměné výplně boků nesou stopy abrazivního namáhání, mají roztrhané výplety a ve spodní části nacházíme též znaky napadení hlodavci. Kovové prvky vykazují celoplošný výskyt korozních produktů. Celou památku pokrývají prachové depozity.

5. Sondážní průzkum

Součástí restaurátorského průzkumu bylo vytvoření sond - zkoušek ztenčování a snímání prachových depositů na památce, viz. Sonda č. 01 - fasáda (atika) a Sonda č. 02 - střecha (římsa).

6. Evaluace sondážního průzkumu

Z výsledků orientačního sondážního průzkumu lze vyvodit závěr, že lze ztenčit a sejmut prachové depozity, při zachování rozhodujícího množství patiny.

7. Restaurátorský záměr

7.1. Koncepce restaurátorského zásahu

Všechny zjištění a informace vycházející z restaurátorského průzkumu společně s přihlédnutím k charakteru a stavu památky a posouzením památkových hledisek dalo vzniknout koncepci restaurátorského zásahu. Ta spočívá v citlivém restaurování Včelího úlu, a to při respektování patiny stáří, která je neoddělitelnou součástí díla.

7.2. Restaurátorský záměr

Koncepce restaurátorského zásahu je podkladem pro stanovení procesu restaurování, vyúsťujícím v restaurátorský záměr, který bude naplňovat tyto jednotlivé etapy restaurování:

7.2.1. Dřevěnný korpus

I. Etapa – dílčí demontáže

V této etapě bude provedena odborná katalogizace a následná dílčí demontáž jednotlivých prvků památky.

II. Etapa – ztenčení a sejmutí prachových depositů

V této následující etapě je potřeba realizovat kontrolované celkové postupné ztenčení a sejmutí prachových depositů, pomocí adekvátní kombinace metod snímání a za použití látek, které to provádějí s maximálním ohledem na originální hmotu památky.

III. Etapa – konsolidace materiálové báze památky

Vzhledem k výraznému poškození materiálové báze u exponovaných částí památky (spodní část fasády), je nutno provést lokální petrifikaci vhodným konsolidantem.

IV. Etapa - lokální statické zajištění památky

Důkladná revize rozvolněných truhlářských spojů jejich opětovným slepením. Lokální stabilizace tektonických trhlin, vložení nového dřevěného materiálu.

V. Etapa - lokální tmelení

Definování objemu a charakteru poškození dřevěného povrchu pro určení rozsahu a způsobu tmelení. Místní doplnění opticky rušivých defektů povrchu subtilní plastickou retuší.

VI. Etapa – lokální barevné retuše dřevěného povrchu

Rehabilitace povrchu pomocí lokálního barevného tonování opticky scelující retuše při použití lazurních tónů.

VII. Etapa – závěrečná konzervace povrchu vhodným prostředkem

Přiměřená závěrečná povrchová úprava příslušným prostředkem (lakem), fixujícím lazurní barevné retuše a vytvářejícím ochranný film.

VIII. Etapa – montáže

Odborná montáž restaurovaných jednotlivých částí památky, podle katalogizace jednotlivých prvků.

7.2.2. Kovové prvky

I. Etapa - dílčí demontáže

V této etapě bude provedena odborná katalogizace a následná dílčí demontáž jednotlivých prvků památky.

II. Etapa - snímání prachových depositů

V této etapě proběhne kontrolované celkové postupné sejmutí prachových depositů pomocí adekvátní kombinace metod snímání a za použití látek, které to provádějí s maximálním ohledem na materiálovou bázi památky.

III. Etapa - stabilizace korozních produktů

V tomto úseku restaurátorského procesu proběhne aplikace odpovídajícího stabilizátoru koroze v místech s výskytem korozních produktů.

IV. Etapa - barevná retuš

Následně budou dle potřeby provedeny barevné opticky scelující retuše pomocí lazurních tónů.

V. Etapa - závěrečná konzervace

Na závěr restaurátorského procesu bude provedena přiměřená závěrečná konzervace povrchu příslušným prostředkem.

VI. Etapa - montáže

Odborná montáž restaurovaných částí památky, podle katalogizace jednotlivých prvků.

8. TECHNOLOGICKÁ ZPRÁVA

8.1. Dřevěnný korpus

II. Etapa - ztenčení a sejmutí ztmavlých olejů a prachových depositů

Etanol, Benátské mýdlo

III. Etapa - lokální statické zajištění památky

Kostní klíč

IV. Etapa - lokální barevné retuše dřevěného povrchu

Kremer Watercolor, Zweihorn

V. Etapa - závěrečná konzervace povrchu vhodným prostředkem

Vosko-pryskyřičný lak - Kremer Dammar Varnish Matte, UV Stabilized

8.2. Kovové prvky

II. Etapa - snímání prachových depositů

Směs aromatických, chlorovaných uhlovodíků a amidů, etanol

III. Etapa - stabilizace korozních produktů

Chelaton III., Tanin

IV. Etapa - barevná retuš

minerální pigmenty, mikrokrystalický vosk

V. Etapa - závěrečná konzervace

mikrokrystalický vosk

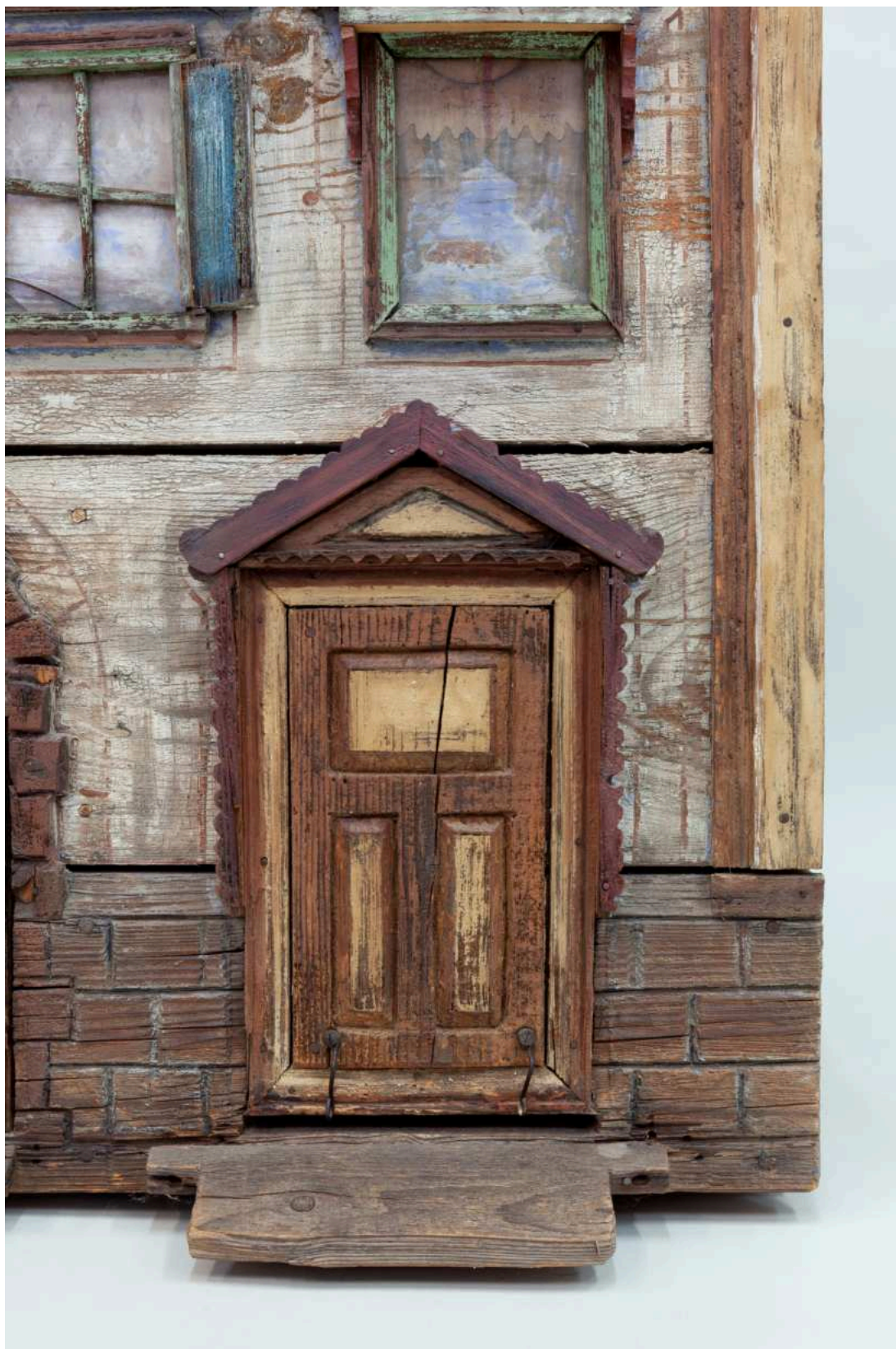

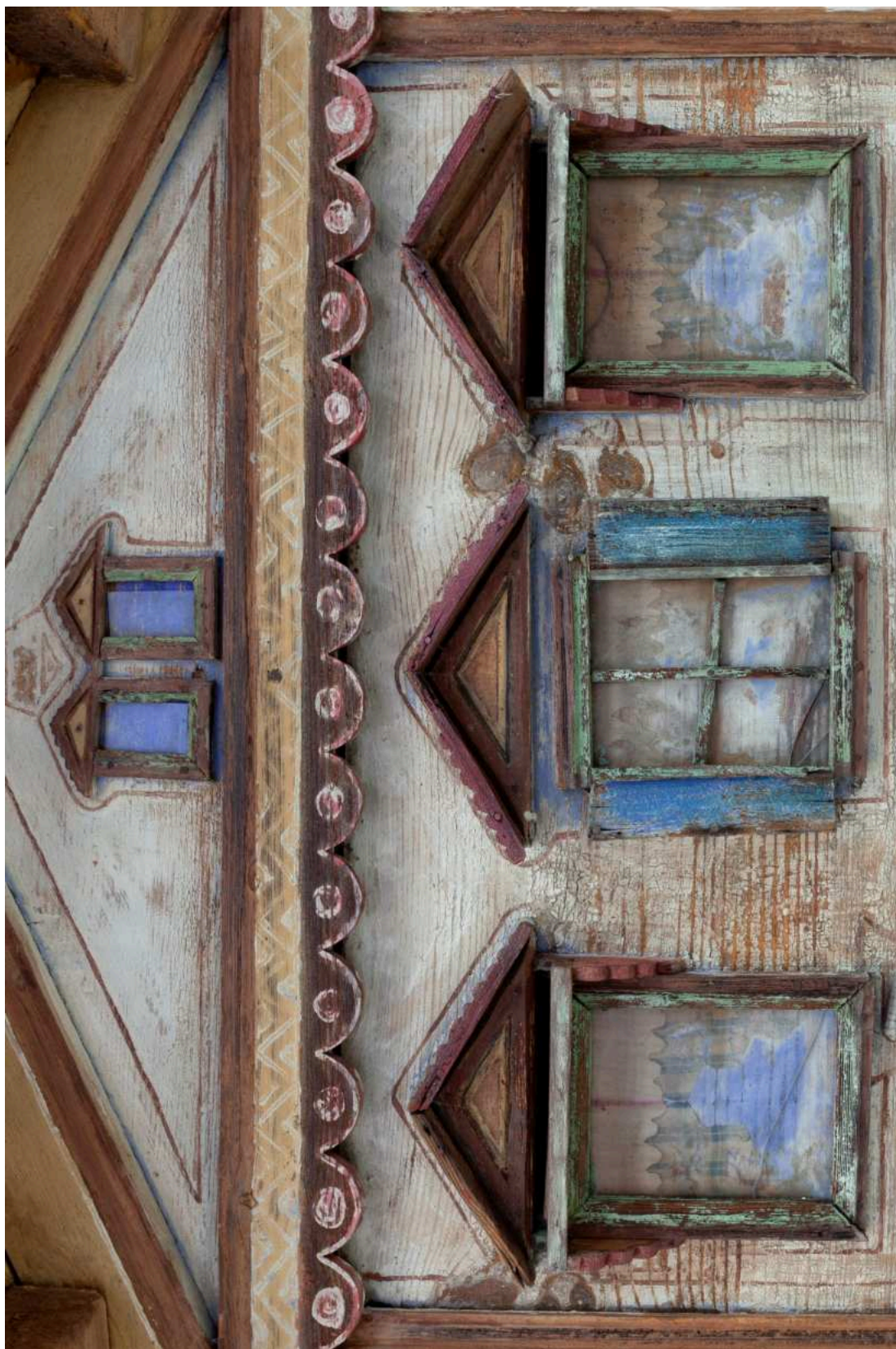
Stav před restaurováním - celkový pohled (přední fasáda)

Stav před restaurováním - detail (přední fasáda)

Stav před restaurováním - detail (přední fasáda)

Stav před restaurováním - detail (přední fasáda)

Stav před restaurováním - celkový pohled (pravý bok)

Stav před restaurováním - detail (pravý bok)

Stav před restaurováním - celkový pohled (záda)

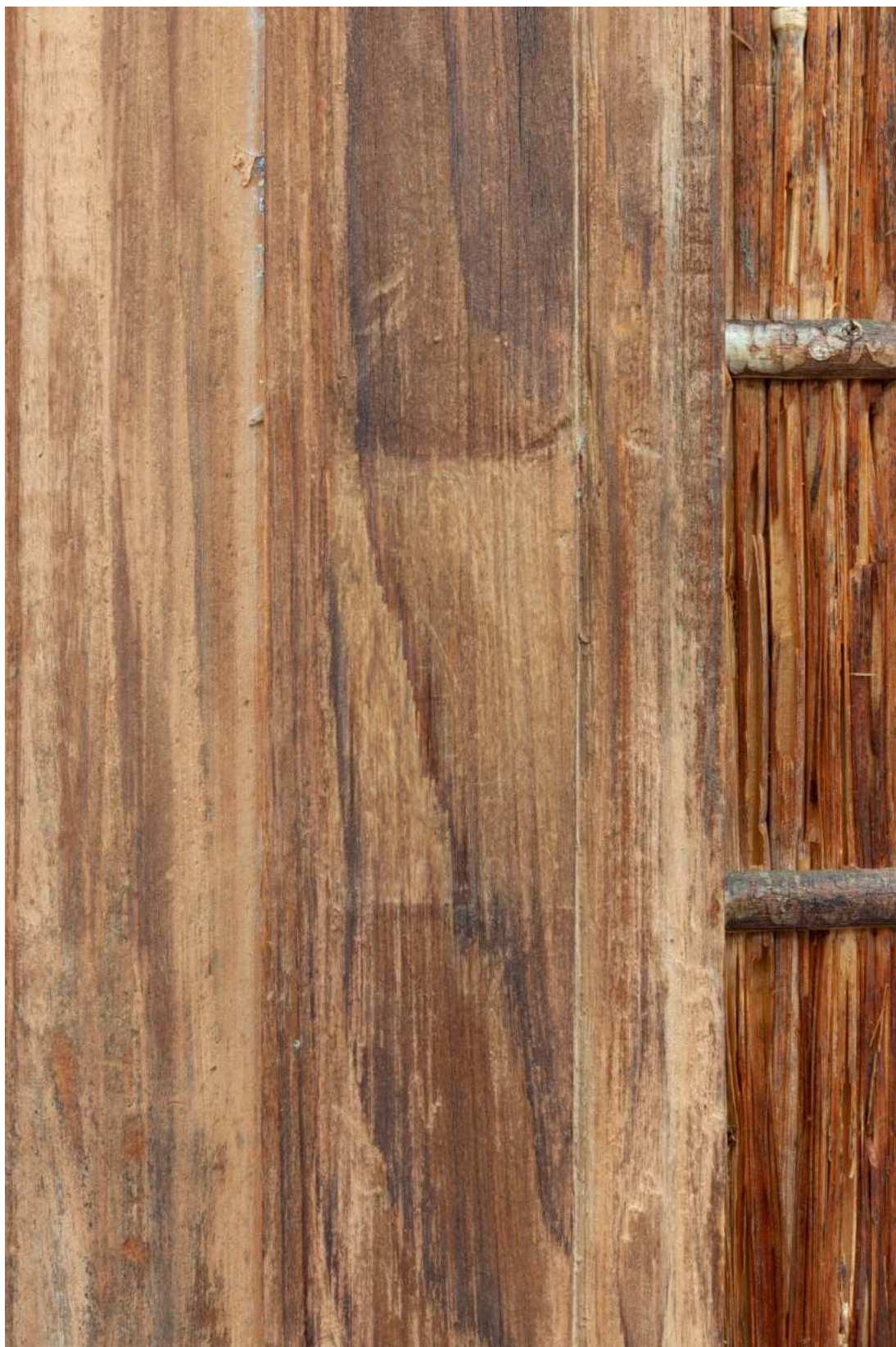
Stav před restaurováním - celkový pohled (otevřená zadní dvířka)

Umístění zkoušek snímání prachových depositů

S01 - zkouška snímání prach. depositů - fasáda (atika)

S02 - zkouška snímání prach. depositů - střecha (římso)